

Vergaderjaar 1989-1990

20 588

Invordering van Rijksbelastingen, andere dan invoerrechten en accijnzen (Invorderingswet 1990)

Nr. 29

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 22 maart 1990

Tijdens de mondelinge behandeling van het Wetsontwerp Invorderingswet 1990 (wetsontwerp nr. 20 588) op 14 december 1989 door de Tweede Kamer heeft het lid Vreugdenhil een **motie** ingediend waarin de regering wordt uitgenodigd de Algemene Bijstandswet (ABW) zo te wijzigen dat **aanvullend hypothecair krediet** kan worden verstrekt **tot het voldoen van belastingschulden**. Die verstrekking zou plaats moeten hebben in de gevallen waarin de belastingschuldige niet over betalingsmiddelen beschikt maar wel in het bezit is van een eigen woning, waarvan de waarde bij onderhandse verkoop meer bedraagt dan de op de woning rustende hypothe(e)k(en). In dat geval wordt immers conform het geldende kwijtscheldingsbeleid geen kwijtschelding van belasting verleend. (Tweede Kamer 1989-1990, 20 588, nr. 25).

In de discussie over deze motie heb ik onder meer gewezen op de briefwisseling over de problematiek kwijtschelding/eigen woning tussen mijn ambtsvoorganger en de toenmalige Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Die briefwisseling had plaats op aandrang van de Vaste Commissie voor Financiën alsmede naar aanleiding van opmerkingen van de C.D.A.-fractie in het eindverslag inzake het wetsvoorstel 20 588.

Zoals ook is terug te vinden in het verslag van voornoemde mondelinge behandeling (Handelingen TW 23, 14 dec. 1989, nr. 23-826) stelde de toenmalige Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zich op het standpunt dat uitbreiding van de ABW in de zin zoals voorgesteld door de C.D.A.-fractie in strijd zou zijn met de dragende gedachte achter deze wet dat alleen bijstand kan worden verleend voor de noodzakelijke bestaanskosten. Voor schuldaflossingen, waaronder belastingschulden, kan, zonder afbreuk te doen aan deze gedachte, geen bijstand worden verleend. Hij zag dan ook geen aanleiding tot wijziging van de ABW over te gaan.

Dit afwijzend standpunt gaf mij echter geen aanleiding een anders-luidend standpunt in te nemen dan mijn ambtsvoorganger dat kredietverlening evenmin een taak is van de Belastingdienst.

Wel is de vraag van het C.D.A. aanleiding geweest voor mijn ambtgenoot van Justitie de problematiek te doen bezien in het kader van de voorstellen inzake de schuldsanering zoals die zijn neergelegd in het rapport van de Commissie Mijnsen.

Op voorstel van het lid Kombrink is de motie Vreugdenhil aangehouden na mijn toezegging over de inhoud van de motie mondeling overleg te voeren met de huidige Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Dit overleg heeft inmiddels plaatsgehad. Daarbij stelde mijn ambtgenote zich evenals haar ambtsvoorganger op het standpunt dat het vestigen van een krediethypotheek voor belastingschulden door sociale diensten strijdig is met het aan de ABW ten grondslag liggende beginsel dat alleen bijstand kan worden verstrekt voor noodzakelijke bestaanskosten. Zij acht het niet wenselijk om ten behoeve van de invordering van belastingen van dit beginsel af te stappen, temeer omdat hiervan een ongewenste druk zou uitgaan op gemeentelijke sociale diensten om ook bijstand te verstrekken voor andere schulden dan belastingschulden.

Zij stelde voorts dat de gemeente, i.c. de gemeentelijke sociale dienst, tot taak heeft bijstand te verstrekken als en in zoverre het betrokkene ontbreekt aan middelen om in de noodzakelijke bestaanskosten te voorzien. De vorm van de bijstandsverlening, à fonds perdu dan wel een lening al dan niet onder beding van hypotheek, is daarbij pas aan de orde nadat de bijstandsbehoefte is vastgesteld. De vraag of schulden, en met name belastingschulden, tot de noodzakelijke bestaanskosten in de zin van de ABW kunnen worden gerekend moet ontkennend worden beantwoord. Ingevolge constante kroonjurisprudentie worden schulden niet tot de noodzakelijke bestaanskosten gerekend, zodat in het algemeen geen reden aanwezig is om iemand door bijstandsverlening in staat te stellen zijn schulden te voldoen (zie bijvoorbeeld KB 20/12/1983, nr. 56). Schulden behoren in beginsel uit het periodieke inkomen te worden bestreden. Bijstand voor schulden is alleen in zeer bijzondere omstandigheden mogelijk, met name als de schulden zijn ontstaan in een periode dat men over onvoldoende middelen beschikte om in de noodzakelijke bestaanskosten te voorzien, d.w.z. een inkomen onder het sociale minimum ontving. Het uitgangspunt dat de ABW slechts een zeer beperkte functie kan vervullen bij hulpvragen in verband met schuldsituaties is nader uiteengezet in een circulaire van de minister van CRM van 23 april 1982.

Eveneens ingevolge kroonjurisprudentie worden belasting- en premie-aanslagen voor de toepassing van de ABW op één lijn gesteld met schulden (zie bijvoorbeeld KB 30 december 1982, nr. 87 en KB 4/2/1985, nr. 65). Mitsdien is voor de voldoening van deze aanslagen als regel geen bijstand, hetzij à fonds perdu, hetzij in de vorm van een lening, mogelijk. Van deze regel kan alleen in bijzondere omstandigheden worden afgeweken, namelijk als de belasting- en premie-aanslagen bij wijze van naheffing betrekking hebben op een periode dat men uitsluitend was aangewezen op een inkomen op of onder bijstandsniveau.

Tenslotte merkte zij op dat vestiging van een krediethypotheek door sociale diensten ten behoeve van belastingschulden er slechts toe zou leiden dat een schuld aan de belastingdienst wordt overgeheveld naar de gemeente, respectievelijk het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid dat 90 procent van de bijstandsuitgaven bekostigt. In feite zouden daardoor invorderingsproblemen van de belastingdienst naar een ander onderdeel van de overheid worden verschoven.

Concluderend kan dan ook worden gesteld dat ook de huidige Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geen aanleiding ziet om over te gaan tot aanpassing van de ABW op dit onderdeel. Het overleg heeft dan ook geen wijziging gebracht in het door mij op 14 december 1989 ingenomen standpunt. Ik wil echter nogmaals wijzen op

de toezegging dat de problematiek, zoals ook hiervoor aangegeven, zal worden meegenomen bij de uitwerking van de aanbevelingen van de Commissie Mijnsen over een schuldsaneringsregeling voor particulieren en kleine zelfstandigen.

Mocht het vorenstaande toch aanleiding zijn voor het lid Vreugdenhil zijn motie te handhaven dan moet ik deze motie dus ontraden.

In verband met het overleg van hedenavond over het kwijtscheldingsbeleid met de Vaste Commissies voor Binnenlandse Zaken, Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid heb ik een afschrift van deze brief rechtstreeks gezonden aan de voorzitters van deze commissies.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort